

жня с лигатурой) – анкер – вводится в суставную впадину лопатки в месте отрыва капсулы. Капсула сустава прошивается лигатурой, фиксированной на анкере, и фиксируется к суставной впадине. Изучены результаты лечения 22 пациентов с анкерной фиксацией капсулы сустава. Минимальный срок наблюдения – 4 месяца, максимальный – 4 года. Осложнений в виде нестабильности или инфекционного характера не отмечено ни в одном случае. Использование анкерной техники фиксации капсулы сустава к краю суставной впадины позволяет сократить продолжительность операции более чем на 30 мин. Качество анкерной фиксации позволило сократить период иммобилизации в среднем на 1,5 нед. Техника внедрения анкера, не требующая широкого угла операционного действия, позволила вдвое уменьшить длину кожного разреза и оперативного доступа. Все это в совокупности делает оперативное лечение менее травматичным, более надежным для больного, а также более удобным и менее длительным для хирурга.

ЗАКРИТА ПЛАСТИКА ЗАСТАРИЛИХ ПОШКОДЖЕНЬ ЗВ'ЯЗОК КОЛІННОГО СУГЛОБА

А.Й.Чеміріс

Запорізький державний медичний університет

В експериментах на 20 мерцях визначені зовнішні орієнтири проєкції схрещених і бічних зв'язок колінного суглоба. Для виконання оперативних втручань створені: підставка з можливістю жорсткої фіксації кінцівки і надання необхідного кута згинання, шило-провідник для формування кісткових каналів та іммобілізації пластичного матеріалу, пристрій для формування каналів під заданими кутами нахилу схрещених зв'язок. Для закріплення імплантатів розроблений спосіб їх фіксації заздалегідь заготовленими ксеностифтами на 2-3 мм більше діаметра кісткових каналів. Проведені експериментальні і конструкторські розробки дозволили впровадити закриті способи пластичного відновлення схрещених і бічних зв'язок з використанням імплантата – лавсанової стрічки завширшки 15 мм з жорсткою фіксацією аллоштифтами. Показанням до закритої пластики були ізольовані пошкодження зв'язок колінного суглоба. За розробленими методиками прооперовано 28 пацієнтів віком 23-58 років. Пошкодження передньої схрещеної зв'язки визначені у 11 пацієнтів, передньої схрещеної та великогомілкової колатеральної – 10, задньої схрещеної – 3, малоомілкової колатеральної – 4. Мінімальна травматичність втручання, жорстка фіксація пластичного матеріалу дозволили з другої доби починати відновне лікування (активно-пасивні рухи, магнітотерапія, електроміостимуляція). Віддалені результати вивчені у 21 пацієнта в строки від 1 до 15 років. Повне відновлення функції

та стабільності суглоба визначено у 13 пацієнтів, обмеження рухів до 15° при повній стабільності – 7, в одного пацієнта через 10 років після операції визначена передня нестабільність 2-го ступеня. При відсутності пошкоджень менісків і хрящів закриті способи пластики зв'язок завдяки мінімальній травматичності та ранньому функціональному лікуванню дозволяють отримати тривалі позитивні результати.

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА МІНІІНВАЗИВНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ГРИЖ МІЖХРЕБЦЕВИХ ДИСКІВ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

В.Я.Шутка

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

За період 2003-2004 рр. нами проведено 135 інтерламінектомії у хворих з грижами дисків поперекового відділу хребта. Показання до операції: чітка клінічна картина дискрадікулярного конфлікту, тобто ознаки компресії нервових корінців, наявність різних ступенів випадання міжхребцевого диска, підтвердженого даними додаткових методів обстеження (комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, спонділографія, рентгенконтрастна радікулографія), та неефективність медикаментозної терапії. Під час оперативного втручання використовували мікрохірургічну техніку. Обсяг доступу визначався необхідною доцільною достатністю і залежав від особливостей анатомічної будови хребта, локалізації грижі і співвідношення між грижою та нервовим корінцем. За цими критеріями нами виділено такі групи: 1 група (26 хворих) – ті, яким зроблена тільки резекція жовтої зв'язки; 2 група (31) – проведено мінімальне (до 10%) видалення дужок та суглобових відростків; 3 група (79), яким видалено приблизно третину дужок вище- і нищележачих хребців та суглобових відростків з наступною декомпресивною фораміномією в межах ураженого корінця. Залежно від способу видалення диска виділили такі групи хворих: перша (24) – дискетомія, обмежена видаленням випавшої частини, друга група (112), яким видаляли як випавшу, так і частину, що знаходилася в міжхребцевому просторі. У 58% випадків остання була більша від попередньої. На етапі мікрохірургічної мобілізації нервового корінця виділили також 2 групи хворих: у першій (59) проводили як дорзальну, так і вентральну мобілізацію; у другій (76) – проведений в основному дорзальний невроліз. При аналізі результатів у післяопераційному періоді протягом одного-двох тижнів нами не встановлено залежності між обсягом доступу та зменшенням больового синдрому, оскільки значне покращання спостерігалось у всіх, за винятком 3, у яких розвинулися явища ранової інфекції. Вивчення віддалених наслідків показало, що найкращий ефект виявився в

групі пацієнтів, яким проведена розширена інтерламінектомія та фораміноміотомія. Залежно від способу видалення диска найближчі результати також приблизно однакові, але у 2 пацієнтів з 24, яким видалили тільки випавшу частину, були виконані операції з приводу рецидиву грижі, чого не спостерігалось у жодного зі 112 хворих з тотальною дискектомією. Нами не встановлено чіткого взаємозв'язку ступеня мобілізації нервового корінця з найближчими та віддаленими результатами, хоча в післяопераційному періоді у хворих з повною мобілізацією додатково виявлялися зони парестезій та анестезії, що пов'язано, мабуть, з розвитком незначних гемодинамічних порушень у нервовому стовбурі. Отже, при інтерламінектомії обсяг оперативного втручання визначається у кожного пацієнта індивідуально залежно від операційної ситуації, але нами досягнуто найкращих результатів у лікуванні хворих з остеохондрозом поперекового відділу хребта при проведенні розширеної інтерламінектомії з повним видаленням диска, доповненого декомпресивною фораміноміотомією та частковою дорзальною мобілізацією ураженого нервового корінця.

ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ УРОДЖЕНИХ СПИНО-МОЗКОВИХ ГРИЖ

В.Я.Шутка

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

За період з 1997 до 2004 рр. нами прооперовано 23 дітей віком від 7 днів до 3 років. Менінгомієлорадикулоцеле виявлено у 13 дітей, менінгоградикулоцеле – 10. При дообстеженні даних пацієнтів у 22 з них ви-

явлено наявність уродженої внутрішньої гідроцефалії, у 2 – серцеві вади. Ургентні оперативні втручання нами виконано у 14 дітей на 7-10 день після народження в зв'язку з появою лікворної нориці в ділянці грижового мішка. У дітей даної групи гіпертермічна реакція організму поєднувалася з явищами локального запального процесу в ділянці нориці, але це не було протипоказанням до оперативного втручання, яке виконувалося під прикриттям антибактеріальної терапії. Вважаємо доцільнішим для лікування спинно-мозкових гриж період від 2 тижнів до 1 місяця. В цей термін нами прооперовано 16 дітей, оскільки пізніше настає швидкий ріст тіла дитини і збільшуються як розміри грижі, так і розміри дефекту спинно-мозкового каналу, що значно утруднює успішну пластику. Одна дитина прооперована в 3-річному віці, бо раніше родина відмовлялася від операції. Використовували оригінальну методику, суть якої полягає в тому, що грижовий мішок виділяють не класичним методом – від шийки, а від дна. Розтиснули дно грижового мішка, відпрепарувували нервові корінці, проводили їх репозицію в спинно-мозковий канал, потім виконували пластику твердої оболонки дуплікатурними швами. Задню стінку спинно-мозкового каналу формували за допомогою переміщених окісних клаптів (при дефекті крижової ділянки) та апоневротичних клаптів – при дефекті поперекового та грудного відділів хребта. У 3 дітей післяопераційний період ускладнився інфекційними недугами: венікулітом (2) і нагноєнням рани (1), що пов'язано з вираженою гіпотрофією та розвитком менінгоенцефалітів у доопераційному періоді. З приводу внутрішньої гідроцефалії в подальшому виконували лікворощунтуючі операції.